

EKE HÍRLEVÉL
Egyházi Könyvtárak Egyesülése
1085 Budapest, Üllői út 24.

IV. évfolyam

2007/4. sz.

Ezek az OSZK által kiválasztott könyvtárak a **CERL (Consortium of European Research Libraries)** által üzemeltetett **Hand Press Book** adatbázishoz kaphatnak hozzáférési jogot. Ez az adatbázis most kb. 2 millió rekordot tartalmaz európai nemzeti stb. tudományos könyvtárak régi anyagából, 1830 előtti könyvekből.

Kulturális értékeink számbavétele, megismertetése a világgal ma éppen olyan fontos számunkra, mint – 200 évvel ezelőtt - Széchényi Ferenc számára volt. Tegyük meg mindent, ami tőlünk telik!

Homor Ferenc
Piarista Központi Könyvtár

Egyházi könyvtárak – funkciójuk és jelentőségük a történelemben
Besztercebánya
2007. november 6-7.

A Bél Mátyás Egyetem BTK Történelem Tanszéke november elején két napos nemzetközi konferenciát rendezett Besztercebányán, az Állami Tudományos Könyvtárban. A szervezésben részt vett a Pozsonyi Szlovák Történelmi Társaság és a Keresztény Tanulmányi Központ is. A fővédnökséget a Besztercebányai Katolikus Egyházmegye püspöke, Rudolf Baláz vállalta. A tudományos konferencia cseh, lengyel, magyar, szlovák és ukrán résztvevői két szekcióban mutatták be a különböző keresztény felekezetek történelmi gyűjteményeit, az ott folyó tudományos munkát, tájékoztattak a nehézségekről és a jövő felé mutató programokról.

A hajdani vármegyházában található, igényesen felújított Állami Tudományos Könyvtár (<http://www.svkbb.sk>) munkatársai szeretetteljes gondoskodással vették körül a könyvek-könyvtárak elkötelezett munkásait.

Külön kamara-kiállítást is készítettek, amely bemutatja Besztercebánya magyar, német és szlovák nyelvű könyves műveltségét.

A szervezés jelentős részét Nagy Imre (Bél Mátyás Egyetem, Történelem Tanszék) vállalta magára. Neve jól ismerősen csenghet a régi könyvek kutatói számára. A magyaron és szlovákon kívül még több nyelvet (angol, francia, görög latin, orosz) értő és beszélő történész

EKE HÍRLEVÉL
Egyházi Könyvtárak Egyesülése
1085 Budapest, Üllői út 24.

IV. évfolyam

2007/4. sz.

kutatási témái közé tartozik: a humanizmus, Erazmus, Jurkovich Emil (1857-1936, tanár, történész; kéziratos Besztercebánya-monográfiáját Nagy Imre adta ki); a besztercebányai nyomdászat 1578-1918 között. A besztercebányai könyvtárakban őrzött 18-19. századi könyvekről készült bibliográfiáját haszonnal forgathatjuk munkánk során [Nagy, Imrich: *Slovacikálne tlače 18. a 19. storočia na území mesta Banská Bystrica*. Banská Bystrica: Štátna vedecká knižnica, 2003.] A II. szekcióban, szinkrontolmácsok és diavetítés segítségével, az előadások nagy múltú egyházi gyűjteményeket mutattak be. Ezek közül néhány: ferences könyvtárak Szlovákiában, Nyitrai Egyházmegyei K., Eperjesi Görögkatolikus Eparchia K., Strahovi Premontrei Kolostor K., Rajhradi Bencés Kolostor K., Kijevi Szt. Katalin Kolostor K.

A magyarországi egyházi könyvtárakról a következő előadások szóltak:

- *A magyarországi egyházi könyvtárak sorsa a XX. század második felében – különös tekintettel a rendszerváltás (1989) utáni időszakra* (Ásványi Ilona);
- *Együttműködés az egyházi könyvtárak között* (Czékli Béla);
- *Gyűjtemény típusok és történeti rétegek az Evangélikus Országos Könyvtárban* (Hubert Gabriella);
- *A Lyceum szerepe Eger város művelődéstörténetében* (Löffler Erzsébet, Balogh Ferenc);
- *A szombathelyi Egyházmegyei Könyvtár történeti ritkaságai* (Dobri Mária);
- *A szombathelyi Egyházmegyei Könyvtár mint történeti oktató- és kutatóhely* (Polgár Marianna).

A Kárpát-medencében sok egyházi könyvtár hasonló gondokkal küzdött a második világháború után: vagy megszüntették őket, és anyagukat szétszórták, vagy anyagi nehézségek miatt nem fejlődhettek. A rendszerváltozás óta mindenhol megindult a fejlődés. Sok helyen az egyetemekkel és tudományos állami könyvtárakkal együtt tárják fel a könyvtári anyagokat, mentik meg az elhagyott parókiákon és plébániákon lévő kincseket. Így például a csehországi Hradec Králové-i Egyházmegyében eddig már 51 plébánia sokszor fertőzött könyvtári és levéltári anyagát rendezték a kutatók. Znióváralján 2003-ban hozták létre a Štefan Moyses besztercebányai katolikus püspökről elnevezett Egyházmegyei Könyvtárat, amelyben összegyűjtik és feldolgozzák a plébániák könyvtárait. A Selmecebányai Evangélikus Lyceum Könyvtárát a Selmecebányai Bányamúzeum munkatársai teszik elektronikus úton is hozzáférhetővé. A lyceumi könyvtár bemutatott 16-17. századi teológiai műveinek nagy része megtalálható az Evangélikus Országos Könyvtárban is, hiszen ezek a könyvek az európai evangélikusság közös kulturális múltjához tartoznak. A selmecebányai könyvek elektronikus feldolgozásának számunkra talán legérdekesebb része az lesz, amikor az egykorú tulajdonosi bejegyzéseket is közzéteszik. A II. szekció előadásai között hallhattunk még arról a tervről, hogy Tranoscius *Cithara Sanctorum* összes kiadását digitalizálja a Szlovák Nemzeti Könyvtár; a besztercebányai Szent Boromei Károly Papnevelő könyvtáráról; a nyitrai piaristák könyvállományának exlibriseiről és supralibrosairól; a Szlovák Nemzeti Könyvtárban őrzött egyházi magánkönyvtárakról.

A szervezők ígérete szerint az összes előadást nyomtatásban kiadják, így az I. szekcióban elhangzott előadásokat is megismerhetjük majd (ebben a szekcióban nem volt szinkrontolmácsolás). Az egyházi műveltséggel kapcsolatos témákról tájékoztatásul néhány címszó emelhető ki: Antik tudományosság Lactantiusnál; Egyház és könyvkultúra Bizáncban; Szellemi élet a Přemysl-kori Csehországban; Henckel János könyvtára Lőcsén; Evangélikus történelmi könyvtárak és feldolgozásuk; Erasmus művei a 16. századi egyházi könyvtárakban;

EKE HÍRLEVÉL
Egyházi Könyvtárak Egyesülése
1085 Budapest, Üllői út 24.

IV. évfolyam

2007/4. sz.

Thurzó Szaniszló, olmüci püspök könyvtára; A beszercebányai egyházi intézmények könyvtárai a 16. század végéig; Lengyel katolikus könyvtárak; A pozsonyi káptalan könyvtára avagy mi újság a középkorban; Plébániai könyvtárak jelentősége és felhasználása Szlovákia történelmének kutatásában; Piaristák Breznóbányán; bírók és esküdtek olvasástudásának kutatása a nyitrai egyházmegye vizitációs protokolljaiban; Német „könyv” mint a 17. századi evangélikus prédikátori és polgári könyvtár alkotóeleme; A szyrzyci ciszterciek műveltsége a fennmaradt könyvgyűjtemény alapján; A középkori kolostori könyvtárak szervezete különös tekintettel a levéltárral való kapcsolatukra stb.

A kitűnően megszervezett konferencia elérte egyik fő célját: megindult a párbeszéd az egyházi könyvtárak munkatársai és kutatói között, a két nap során a résztvevők megismerhették a Kárpát-medence egyházi gyűjteményeit, azok munkáját, és kialakulhattak a szakmai kapcsolatok.

H. Hubert Gabriella
Evangélikus Országos Könyvtár

**Tájékoztató konferencia az Új Magyar Fejlesztési Terv keretében tervezett
könyvtárszakmai fejlesztési konstrukciókról**

Oktatási és Kulturális Minisztérium Könyvtári Osztálya

Budapest, OSZK

2007. november 14.

2007. július – augusztus folyamán az Európai Bizottság elfogadta az ÚMFT-hez tartozó Operatív Programokat, ezzel egyidőben a magyar kormány jóváhagyta az Operatív Programok 2007-2008-ra szóló akcióterveit. Megnyílt tehát az út a 2008-ban induló könyvtári pályázatok előkészítése felé.

A konferencia diái megtekinthetők a Könyvtári Intézet honlapján:

<http://www.ki.oszk.hu/107/news.php?extend.243>

Szakmai nap az esélyegyenlőségről

Budapest, Országos Katolikus Gyűjteményi Központ

2007. november 26.

A magyarországi egyházi-felekezeti könyvtárak zöme műemléképületben működik. A közel 70 magyarországi egyházi könyvtár közül 29 nyilvános könyvtár; szerepel az OKM által vezetett nyilvános könyvtárak jegyzékén.

A nyilvánosság többek között azt is jelenti, hogy a könyvtár gyűjteményét és szolgáltatásait mindenki – köztük a különböző szempontból hátrányos helyzetű könyvtárhasználók (mozgáskorlátozottak, vakok stb.) – számára is hozzáférhetővé kell tenni. Az akadálymentesítés biztosítása azonban műemléki épületben nem egyszerű feladat.